

comprehensive introductions to the Calabrian abbot of the 12th Century, who has never stopped fascinating and intriguing theologians, historians and philosophers alike.

Dan SISERMAN, Independent Researcher, Cluj-Napoca, Romania

***

Antonio Sandu, Bogdan Popoveniuc (coordonatori), *Etică și integritate în educație și cercetare*, București, Editura Tritonic Book, 2018, 518 p.

Volumul colectiv, realizat în cadrul proiectului „Etică și integritate academică de excepție în cercetarea științifică și actul didactic”, al Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava și finanțat de CNFIS, reunește 16 studii ale unor cadre didactice universitare din țară și străinătate, cercetători, dar și specialiști practicieni în diverse domenii, care abordează aspecte etice semnificative ale procesului de educație și activității de cercetare științifică.

În „Introducere”, pentru a argumenta că titlul lucrării nu este unul redundant, coordonatorii precizează că, din perspectiva lor, raportul dintre etică și integritate depășește „simpla relație de la întreg la parte” (p. 8), deoarece integritatea face „legătura între deontologia specifică actului de predare și etica, privită în calitate de construcție socială ce transcende nivelul competențelor profesionale, umanizând fiecare profesie în parte” (idem), ceea ce se întâmplă și în cazul relației dintre activitatea de cercetare și etică. De altfel, dintre cele patru părți în care este structurat volumul, doar prima pune în prim-plan conexiunea strânsă dintre etică și educație, celelalte concentrându-se pe raporturile dintre diverse aspecte ale cercetării științifico-tehnice și etică.

Astfel, Partea I, „Perspective etice în educație și formare”, care cuprinde patru studii, este inaugurată de profesorul Jean-Pierre Cléro. Acesta, lansând întrebarea: „Poate fi etica predată și învățată?”, apelează la Platon ca să arate preocuparea străveche a filosofilor pentru această chestiune, dar subliniază schimbarea de perspectivă pe care modernitatea a adus-o în formularea răspunsului. Abandonând poziția teoretică obișnuită - care socotește morala un fenomen concret, parte integrantă a vieții individului și colectivității, iar etica disciplina care se ocupă cu studiul

moralei - el cantonează morala în sfera vieții individuale și religioase, iar etica o plasează la nivelul sferei cetățenești, adică al statului și societății civile. În legătură cu ambele se pune problema învățării, iar autorul analizează care ar fi cea mai potrivită direcție în educație, în condițiile în care „pacea civilă” se poate asigura doar dacă „valorile statului” sunt „puse deasupra celor private, individuale, familiale”. (p. 20)

Jean-Pierre Cléro arată că există două modele pentru principiul care trebuie să orienteze educația: cel „hobbesian”, care proclamă dreptul statului de a impune prin lege o morală și o etică unice, și cel „lockeean”, care „admite diversitatea moralelor și, până la un anumit punct, varietatea eticilor, lăsând cât mai mult frâu liber cetățenilor (...) cu condiția (...) să nu afecteze comunitatea în ansamblul ei.” (p. 21) Evidențind opțiunea societății contemporane pentru modelul lockeean, autorul ne atrage atenția că el nu presupune neutralitatea statului, care, acordând suficientă libertate cetățenilor pentru ca ei să își promoveze propriile valori morale, trebuie, totodată, să le asigure tinerilor învățarea eticii la toate nivelurile școlare, încât aceștia să fie capabili să respecte valorile semenilor lor. Acest lucru duce la relativizarea eticii, care nu mai poate pretinde dimensiunea transcendenței, ceea ce însă nu este o pierdere, ci un real câștig pentru societate, căci etica se transformă astfel într-un fel de „practică diplomatică” extrem de prețioasă, aptă să rezolve conflicte care până acum păreau ireconciliabile.

Mariana și Mircea Leabu, în „Educația în zorii mileniului al III-lea. Încărcătura etică”, pledează pentru necesitatea ca factorii decidenți ai sistemului educațional (de regulă cei mai obtuzi și refractari la schimbarea autentică) să înțeleagă faptul că în era informațională, care caracterizează noul mileniu, se impune înnoirea radicală a metodelor de învățământ, în acord cu specificul naturii umane, în așa fel încât educația să nu li se mai pară tinerilor o corvoadă, ci o activitate interesantă, chiar plăcută, capabilă să le aducă mari satisfacții. O educație personalizată, care pune accent nu pe acumulare de cunoștințe, ci pe aplicarea lor în rezolvarea de probleme, făcând apel la curiozitatea, spiritul inventiv și critic al „discipolilor”, în condițiile promovării valorilor etice pentru formarea de caractere, este, din punctul de vedere al autorilor, singura în măsură să scoată sistemul de învățământ din criza lui evidentă, ceea ce va avea consecințe benefice asupra întregii societăți.

Bazându-se pe o bogată bibliografie, studiul Danielei Jeder, „Valori etice în discursul educațional”, detaliază conținutul dezideratului

universității centrate pe student și analizează câteva valori etice care trebuie să stea la baza actului educațional veritabil: responsabilitatea morală, respectul, grija, toleranța, dreptatea și echitatea. Autoarea evidențiază preocuparea universităților contemporane pentru educația etică a studenților lor, acordând, totodată, o atenție specială conceptului de „integritate academică”, cu referire atât la instituțiile universitare ca atare cât și la corpul profesoral și de cercetare din cadrul lor. Evidențiind cadrul legislativ care reglementează etica activității academice și de cercetare, autoarea trece în revistă diverse aspecte etice, dar și lipsite de etică ce pot fi întâlnite în mediul educațional.

În studiul „Etica profesională”, Roxana-Ionela Achiricesei și Ioan Cezar Anuței, pornind de la premisa că „aspectele etice au fost implicate de-a lungul istoriei omenirii în toate prefacerile sociale și culturale” (p. 111), încearcă să răspundă la întrebarea „cum putem constitui o etică profesională într-un mediu social în continuă schimbare?” (idem), așa cum este cel contemporan. În acest scop, autorii fac mai întâi o scurtă prezentare a eticii și a diverselor ei ramuri, analizând apoi specificul eticii profesionale și evidențiind importanța comunicării în cadrul acesteia din perspectiva conceptului de responsabilitate. Punctul de vedere al autorilor este că doar o educație autentic umanistă, care are ca valoare centrală omul și promovează responsabilitatea individului atât față de sine cât și față de semenii, poate sta cu succes la baza unei etici profesionale dinamice, specifică epocii tehnologizării și globalizării.

Partea a II-a, „Etica în cercetare și inovare”, este formată din cinci studii. În primul dintre ele, „Bioetica: istoric și semnificație”, Mircea Leabu reconstituie procesul apariției și evoluției în gândirea contemporană a termenului de „bioetică”, urmărind să-i circumscrie cât mai riguros conținutul. Astfel, respingând definirea bioeticii exclusiv prin relația ei cu cercetarea biomedicală, pe temeiul că în felul acesta ea ar fi asimilată sau chiar subordonată eticii medicale, autorul o consideră „*un domeniu al eticii profesionale, aplicabil științelor legate de lumea viului, care se ocupă cu normarea atitudinii etice față de tot ce reprezintă viață fie ea vegetală sau animală, respectiv fie ea individuală sau de grup, de sistem viu.*” (p. 146)

Efortul lăudabil de a-i acorda bioeticii o semnificație cât mai cuprinzătoare este însă, socotim noi, contracarat de integrarea acesteia în etica profesională, care are, în fond, o anvergură mai redusă, subsumându-și etici ale diverselor profesii, bine definite; pe de altă parte, extinzându-i competența la „tot ce reprezintă viață”, autorul riscă să-i dilueze conturul,

fiind nevoit, de exemplu, să înglobeze în bioetică și etica mediului, care este deja o ramură distinctă a eticii aplicate. În plus, considerăm că „normarea atitudinii etice” nu poate defini bioetica în mod exclusiv, aceasta urmărind în primul rând evidențierea dilemelor etice, dezbaterea lor, argumentarea unor diverse puncte de vedere și propunerea (nu neapărat impunerea) unor soluții.

Pledând pentru nevoia acestui secol de dezvoltare a bioeticii, autorul o leagă de imperativul formării de caractere, care să respecte în profesiile lor normele morale. Ne permitem, totuși, să atragem atenția asupra unei generalizări pripite, care, pornind de la câteva exemple de lipsă de etică profesională în cazul unor savanți celebri, îl face pe autor să tragă o concluzie care nu poate decât să ne lase perplecși: „Așadar, există în istoria științei mari spirite al căror caracter se află sub semnul întrebării. Într-o asemenea tradiție, să ne mai mirăm de ce s-a întâmplat în timpul celui de-al doilea război mondial în lagărele naziste, sub oblăduirea unui medic, supranumit cinic «îngerul morții», sub numele său Josef Mengele?” (p.134).

Faptul că Isaac Newton și-ar fi „coafat” unele observații științifice pentru a le potrivi ipotezelor sale, sau că Pasteur „ar fi plagiat munca altora mai puțin renumiți” (idem), nu ne determină să tragem concluzia că mediul profesional și științific al societății moderne și contemporane ar fi fost în mod structural imoral, ceea ce ar scuza cumva torturile aplicate în mod sistematic, organizat de către naziști prizonierilor lor, exonerându-i, astfel, pe torționari, cel puțin parțial, de vină, și aruncând răspunderea morală asupra mediului profesional, decretat ca fiind constitutiv viciat, prin „tradiție”!

De „Normativitatea etică în cercetare-dezvoltare și inovare” se ocupă Alexandra Huidu, care arată că regulile de etică ce stau la baza diverselor aspecte ale activității de cercetare sunt foarte variate, fiecare având o valoare normativă și o forță coercitivă distincte, astfel încât le întâlnim fie în coduri de etică profesionale, fie ca directive trasate de organisme interne sau internaționale, și care se cer ratificate de către state, fie în legi juridice. Ea trece în revistă normele generale de bună conduită pentru cercetători, evidențiază câteva elemente de etică a inovării și se ocupă mai pe larg de etica în cercetarea pe subiecți umani, așa cum este ea reglementată în cele mai importante documente externe și interne, prezentând, totodată, o serie de cazuri supuse judecății unor instituții abilitate în sancționarea abaterilor de la etica cercetării.

Deși materialul amplu utilizat este sintetizat într-o manieră optimă, trebuie să observăm o oarecare lipsă de fundament sau de perspectivă teoretică a autoarei în tratarea temei sale. De exemplu, ea consideră etica drept parte a moralei, dar nu justifică acest punct de vedere, și distinge între „norme morale” și „reguli etice”, dar nu arată care ar fi diferența dintre ele. (p. 157)

În schimb, Antonio Sandu își începe studiul „Proiectul de cercetare. Repere etice și metodologice”, cu o serie de distincții conceptuale ce vizează valorile în general, dar și domeniul eticii cercetării. Pornind de la principiul că „nu poate exista o valoare în sine neconstituită printr-un acord al interpretărilor pe care actorii comunicativi îl dau respectivei valori” (p. 211), autorul pledează pentru superioritatea epistemică a distincției dintre „valori constitutive” și „valori operaționale”, în raport cu cea dintre „valori intrinseci” și „valori instrumentale.” Astfel, orice domeniu al activității umane, inclusiv cercetarea, este fundamentat pe valori constitutive, care sunt de natură etică, și funcționează în virtutea unor valori operaționale, care sunt transpuse în principii de bună practică specifice, incluse în codurile de etică ale domeniului respectiv. Autorul trece în revistă valorile etice operaționale în domeniul cercetării, insistând pe principiile etice în cercetarea care implică subiecți umani. El evidențiază diverse aspecte etice ale metodologiei cercetării și subliniază importanța comisiei de etică în evaluarea proiectelor de cercetare.

Ultimele două studii ale acestei părți sunt, de fapt, cercetări aplicate. Prima dintre ele, „Etica în practica cercetării clinice pe subiecți umani în 6 țări europene din fostul bloc comunist”, realizată de Ana Voichița Tebeanu și George Florian Macarie, analizează într-o manieră comparativă modul în care tematica mai sus enunțată este ilustrată în cercetări efectuate în Bulgaria (8 studii), Georgia (25 studii), Lituania (48 studii), Polonia (312 studii), România (53 studii), Ucraina (12 studii), și publicate în bazele de date științifice PubMed, Google Scholar și Medline, în perioada 2011-2016. Autorii au fost interesați în principal să constate gradul de prezență și claritate a șapte principii etice (ICS-consimțământul informat, ECR-aprobarea unei comisii de etică, APC-evaluarea capacității pacientului, SP-protecția deosebită, RB-analiza riscuri vs. beneficii, SF-sursa de finanțare, CI-conflictul de interese) în studiile clinice, iar procentele evidențiate la fiecare criteriu variază între 4% (Georgia-CI) și 87,5% (Bulgaria-SF). Concluzia autorilor este că „aceste principii sunt aplicate în mod diferit - ca metodă,

frecvență, consecvență în aplicare, coerență între liniile directoare, fiind dependente de contextul și practicile instituționale regionale.” (p. 267)

Cea de a doua cercetare aplicată, având drept titlu „«Ceea ce știu, ceea ce cred». Etica în cercetare în viziunea doctoranzilor în domeniul științelor economice. Un studiu bazat pe patru întrebări”, și realizată de Daniela-Tatiana Agheorghiesei, dezvoltă mai întâi o parte teoretică în care este analizat locul eticii în activitatea de cercetare și sunt evidențiate aspecte specifice ale eticii cercetării. Urmărind să afle însă cum se raportează în mod concret doctoranzii la această problemă, autoarea a aplicat unui număr de 21 de doctoranzi ai Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, un chestionar cu următoarele întrebări: Q1: Ce este etica în cercetare pe înțelesul tuturor ?; Q2: Ce înseamnă etica în cercetare pentru disciplina sau subiectul lor de studiu în cercetarea doctorală ?; Q3: Care sunt motivele care stau la baza interesului pentru etica în cercetare în disciplina sau subiectul de cercetare în care sunt implicați ?; Q4: Ce fac cercetătorii de succes pentru asigurarea adecvată a principiilor eticii în cercetare în disciplina sau subiectul de doctorat? Deși rezultatele cercetării nu pot fi generalizate, ele arată că cel puțin subiecții studiului sunt familiarizați cu etica cercetării în elementele sale de bază, chiar dacă ei nu au reușit să evidențieze specificul acesteia în domeniul lor concret de cercetare.

Partea a III-a grupează trei studii având ca temă generală „Evaluarea etică a tehnologiilor”. În cadrul acesteia, Bogdan Popoveniuc tratează despre „Inteligența etică și educația pentru guvernarea tehnologiei”. Autorul evidențiază faptul că în condițiile societății supertehnologizate în care ne aflăm, tehnologia riscă din ce în ce mai mult să ne scape de sub control, iar consecințele pot fi catastrofale pentru umanitate. O cauză esențială a acestei situații este faptul că cei care creează tehnologia nu sunt educați în sensul valorilor etice care trebuie să guverneze orice activitate de invenție sau inovație tehnică, fiindcă pe scară largă domnește încă prejudecata că etica ar interveni numai ulterior, atunci când se pune problema folosirii tehnologiilor, iar responsabilitatea îi revine în acest sens doar factorului politic.

Or, din punctul său de vedere, există o inteligență etică, superioară inteligenței științifice, care trebuie cultivată în aceeași măsură ca aceasta în procesul de formare a inginerilor. Elementele ei principale sunt „inteligența emoțională, gândirea critică, flexibilitatea cognitivă, coordonarea cu alții” (p. 332), adică exact acele competențe pe care doar educația de tip umanist

este capabilă să le dezvolte la tineri. De aceea autorul este total de acord cu specialiștii care propun ca cel puțin 20% din cursurile destinate studenților ingineri să fie de tip umanist, considerând că numai astfel se pot înlătura deficiențele în controlul social al tehnologiilor. El respinge astfel ideea că ameliorarea morală, promovată drept cale radicală și relativ rapidă de ieșire din impas, ar putea avea succes în acest sens, căci ea implică intervenții riscante, cu efecte nesigure, și, oricum, insuficient stăpânite tehnic și insuficient justificate etc.

În studiul „Considerații privind etica în cercetarea din domeniul științei, tehnologiei și ingineriei”, Laurențiu Dan Milici și Mariana Rodica Milici realizează un tablou nuanțat al schimbărilor radicale determinate în viețile noastre de dezvoltarea exponențială a tehnologiei, care implică preponderența realității virtuale, îndepărtarea severă a omului de natură, utilizarea de către el, până la dependență, a facilităților tehnice pe care, de fapt, nu le înțelege, neputința acestuia de a procesa, organiza și stăpâni cantitatea uriașă de cunoaștere pe care știința și tehnica o produc încontinuu, dezorientarea cauzată de incapacitatea lui de adaptare la o realitate care se mișcă într-un ritm deja amețitor. Toate acestea demonstrează că știința și tehnica nu duc în mod automat la creșterea calității vieții, iar goana după simpla comoditate și acumularea de artefacte tot mai sofisticate din punct de vedere tehnologic riscă să ne sufoce planeta.

În aceste condiții, se impune ca educația să își schimbe obiectivele, metodele și strategiile, iar fundamentul ei trebuie să fie unul profund etic, deoarece doar valorile etice temeinic asimilate ne pot ajuta să evităm dezastrul. Nevoia însușirii și respectării unei etici riguroase este cu atât mai mare în cadrul cercetării științifico-tehnice, care are un impact direct și o responsabilitate uriașă în societate, de care nu toți cercetătorii sunt conștienți. De aceea autorii susțin ideea unui jurământ pe care aceștia, asemenea medicilor, să îl rostească pentru a-și afirma atașamentul față de bunele practici etice specifice activității pe care urmează să o desfășoare.

Ultimul studiu al celei de a treia părți a volumului particularizează tema enunțată mai sus tratând despre „Evaluarea etică a tehnologiilor din domeniul bio-medical”. Autoarea, Alexandra Huidu, analizează în mod sintetic, din perspectiva celor patru principii ale bioeticii recunoscute de către specialiști (autonomia individuală, beneficiența, non-maleficiența și justiția), următoarele tehnologii medicale care generează puternice controverse etice în societate: clonarea, crearea de embrioni umani cu material genetic provenind de la mai multe persoane, crearea de embrioni

umani din celule stem provenite de la embrioni, auto-fertilizarea, ingineria genetică, manipularea genetică a liniei germinale, ingineria genetică cu scop non-medical, augmentarea cognitivă și morală, determinarea sexului copilului, crearea de embrioni-himere și embrioni- hibridi, biologia sintetică, cercetarea pe celule stem embrionare. Ea trece apoi în revistă principalele organisme internaționale care se ocupă de evaluarea etică a tehnologiilor biomedicale și care orientează activitatea comisiilor naționale de etică, prezentând modul de funcționare al fiecăruia dintre aceste organisme.

Partea a IV-a, „Etica publicării științifice și a comunicării cunoașterii”, constituită din patru studii, își împrumută, de fapt, titlul, de la primul dintre ele, realizat de către Antonio Sandu. Acesta ia în discuție problemele etice din cadrul diseminării rezultatelor cercetării, diseminare care constă, de regulă, în publicarea lor în reviste de specialitate. Este vorba, în primul rând, de evaluarea colegială peer-review, chestiunea autoratului științific și statutul contributorului. De asemenea, autorul se ocupă de modalitatea de citare și de realizare a aparatului critic, în vederea evitării plagiatului și autoplagiatului, ceea ce ține, deopotrivă, de etica redactării unei lucrări și chiar a realizării cercetării, nu doar a comunicării rezultatelor ei. El evidențiază care sunt cele mai bune practici în cadrul politicilor editoriale și de etică din perspectiva exigențelor COPE (Committee of Publication Ethics), o organizație internațională a editorilor care își propune să îndrume din acest punct de vedere toate publicațiile științifice care aderă la ea.

Coborând de la nivelul internațional de reglementare a problemelor de etică a cercetării, la cel național, Laura Bouriaud, Mitică Drăgușin și Vasile Pătrașcu realizează „Analiza critică a cadrului legal și instituțional de implementare a Legii nr. 206/2004”, lege care se referă la buna conduită în activitatea de cercetare-dezvoltare, și care a instituit Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării (CNECSDTI), organism consultativ pe lângă Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică și Inovare, devenit operațional abia în 2011, prin Legea educației naționale adoptată în acel an. În urma analizei unor diverse aspecte neetice întâlnite în cadrul activității academice, corelate cu legislația existentă, autorii, dintre care prima și ultimul sunt membri CNECSDTI, ajung la următoarele concluzii dure: „activitatea CNECSDTI a fost afectată negativ de nenumăratele restructurări instituționale; monitorizarea aplicării și respectării normelor legale este adesea deficientă la nivelul

comisiilor locale de etică; există o suprapunere de competențe între diferite organisme consultative în privința constatării plagiatului; nu sunt încă întrunite condițiile pentru evoluția de la sancționare la prevenție în combaterea plagiatului; legislația prezentă trebuie modificată urgent pentru a elimina o serie de ambiguități și pentru a obține responsabilizarea tuturor actorilor interesați (universități, institute de cercetare, dar și edituri).” (p. 471)

Coborând acum de la nivelul național la cel local-instituțional, Tomiță Ciulei își propune o „Analiză comparativă a Codurilor de Etică din universitățile de top din România”, așa cum apăreau ele la momentele noiembrie 2017 și noiembrie 2018 pe site-urile oficiale ale următoarelor instituții de învățământ superior, clasate pe poziții fruntașe în urma evaluării din 2011: Universitatea din București, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, Universitatea Politehnică din București, Universitatea de Vest din Timișoara și Universitatea Politehnică din Iași.

Din păcate, autorul analizează Codurile doar din perspectiva vizibilității, accesibilității și dovezilor asumării lor oficiale. Numai la „Concluzii” apar câteva considerații generale despre necesitatea ca ele să se bazeze pe principii unitare, să fie asumate de structuri de conducere cu adevărat reprezentative, să depășească stâmta cantonare în juridic și procedural, și sunt introduse, insuficient motivat, câteva „puncte de vedere” pe care autorul le-a „reținut” în octombrie 2018 la Suceava, „în cadrul conferinței *Valori etice în educație, cercetare și inovare*”. (p. 482) Astfel, concluzia că „în sistemul universitar românesc nu există încă o practică unitară în ceea ce privește respectarea normelor de conduită academică, pe fondul unei autonomii universitare implicite, ceea ce poate explica unele consecințe negative înregistrate în întreaga viață socială, de la sistemul de învățământ preuniversitar până la structurile decizionale” (p. 485), nu numai că depășește cu mult scopul studiului, asumat prin titlu, dar nu rezultă în vreun fel nici din conținutul acestuia.

(În altă ordine de idei, nu ne explicăm cum este posibil ca în acest studiu dintr-un volum publicat în decembrie 2018, să fie evocată, atât în text (p. 475) cât și la Bibliografie (p. 485), o lucrare apărută în 2019: A. Sandu, A. Frunza & E. Unguru (coord.), *Ethics in Research Practice and Innovation*, Hersey, USA: IGI Global, fără a se menționa faptul că ea se află doar în curs de publicare.)

În sfârșit, Horea Mihai Bădău le propune cadrelor din mediul academic un „Ghid universitar de bune practici online”, care să stea la baza

realizării unui Cod de Bune Practici Universitare Online. Ghidul promovează următoarele principii etice: precizarea dacă poziția exprimată de utilizatorul contului față de chestiunile abordate, este personală sau îi aparține instituției din care el face parte; datoria de a spune în orice condiții adevărul și obligația de a verifica veridicitatea informațiilor vehiculate; promovarea informației în interesul public și descurajarea simplei curiozități publice; exprimarea civilizată; utilizarea argumentelor raționale și evitarea apelului la emoții sau instincte primare; datoria utilizatorului contului de a oferi dreptul la replică tuturor celor vizați în postările sale; respectarea strictă a proprietății intelectuale; respectul fiecărei persoane din rețea, a vieții private și a alegerilor sale în cadrul rețelei; asumarea identității (neutilizarea de conturi false).

Acest Ghid este avansat de autor în prelungirea propunerii sale pentru o Cartă Etică a Rețelelor Sociale, care cuprinde 12 puncte și pe care a supus-o anterior atenției comunității științifice internaționale. (p. 488) Autorul consideră că atât Carta, cât și Ghidul sunt imperios necesare în condițiile actuale, în care accesul facil al tuturor la internet și lipsa unei legislații eficiente care să reglementeze utilizarea acestuia l-a transformat deja într-un spațiu extrem de permisiv pentru manifestările umane cele mai nocive, capabile să perturbe în mod grav climatul social normal și să dezvolte numeroase forme de criminalitate.

Având drept scopuri declarate informarea tuturor celor interesați de chestiunile eticii academice și de cercetare, și propunerea unui „instrument de lucru pentru elaborarea suporturilor de curs privind disciplina eticii în cercetarea academică” (Coperta 4), volumul reușește să atragă atenția specialiștilor, înscriindu-se, în cea mai mare parte cu profesionalism, în dezbateră tot mai amplă privind dimensiunea etică a actului educațional și de cercetare în cadrul societății noastre.

Adriana NEACȘU, University of Craiova